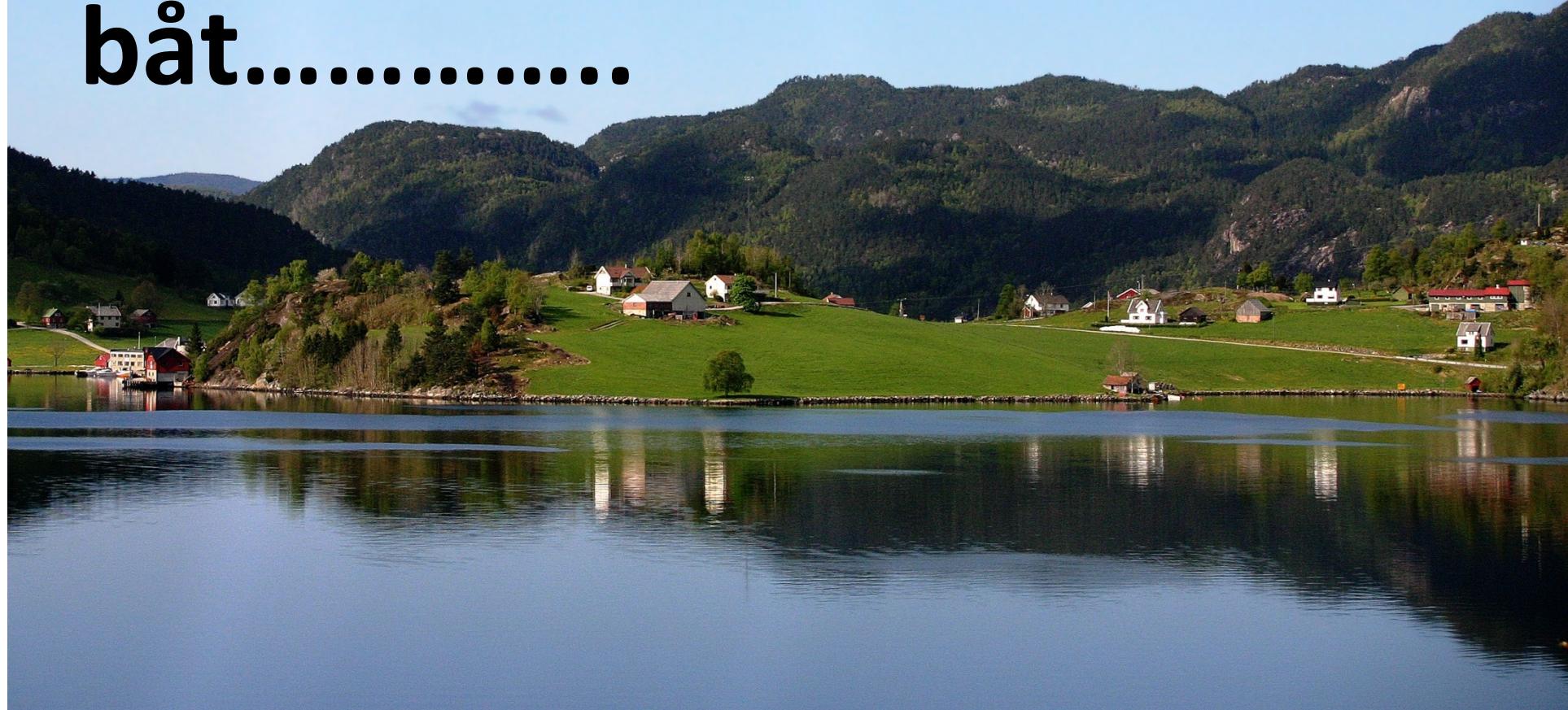
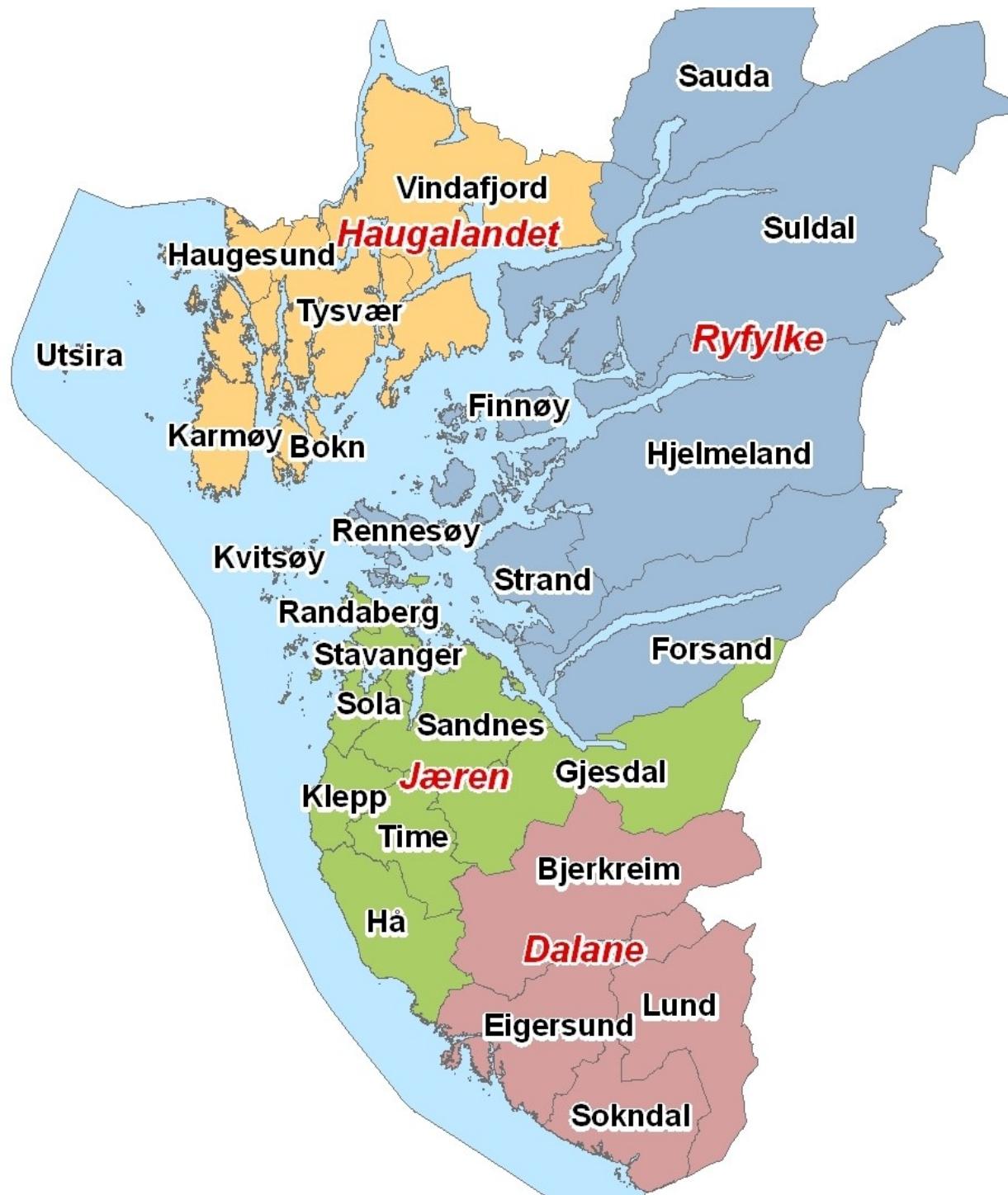

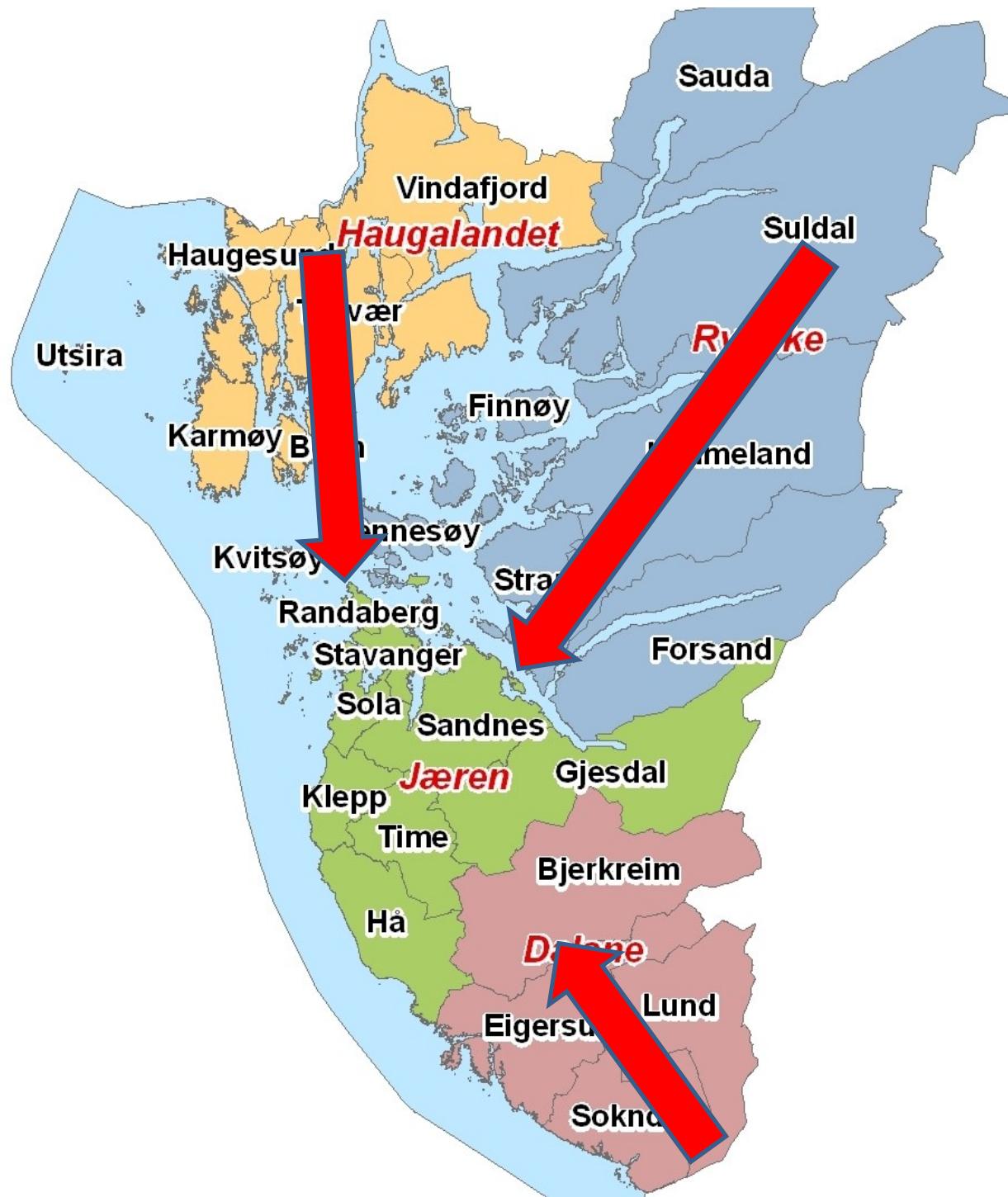
”Meir sau i Rogaland” – kan Hordaland koma etter?

Geir Skadberg, seniorrådgivar næringsutvikling
fylkesmannen i Rogaland

**Heller;
Meir sau i Norge – felles
utfordring, i same
båt.....**

Stavanger Aftenblad

看《中国2010年上海世博会》这本书，我们能从

卷之三

www.technik-test.de

Salg av 3D-flatskjermer i ferd med å ta av – men NRK trodde 3D på tv er en jippo

Næringslivet i Rogaland

TROR PÅ FETTE ÅR

**– Busser
i kö koster
50 miljoner
ekstra årlig**

WHEATON L. DIER

Positivt for landbruket?

42 unge narkotatt i storaksjon i Stavanger, Sandnes og på Jæren

ESTATE PLANNING

Help for full
student
work

RogalandsBONDEN??

- 20.000,- og oppover
- Areal – frå litt til mykje
- Grasdyrkar (95/60/40)
- En mann
- Godt utdanna
- Bor på garden (arbeidsplassen)
- Leiger stadig meir
- Blir bonde når han er 35 år
- Suttar som bonde når han er 52 år
- Jbbb utanom (67%)
- Glad kar som trivast

Et stadig meir individuelt menneske!

Bakgrunn for satsinga

- Rogaland ca 20% av sauene i landet
- I dag (og i framtid)
 - 2620 sauebruk, middel buskap str 77 vfs
 - 12% av dyra i buskapar med meir enn 200vfs
 - 40% av gardane med sau har sau som einaste husdyrproduksjon
 - 43% av mjølkeprodusentane i fylket har sau
- Rom for auke (tal dyr og avdrått per vfs.)
- Marknadsbalanse
- Utviklingsmoglegheiter
- Kompetansebehov

Sauebruka i Rogaland i 2007 (1991)

- 40% av dreiv med berre sau (32%)
- 33% dreiv med sau og mjølk (44%)
- 27% i andre kombinasjonar (24%)

Kva så??

- 1163 "reine" sauebruk i 1991
- 476 av desse brukta framleis drift i 2007
- En nedgang på 59% (mot snitt 40% for alle bruk)

- Nedgangen av spesialiserte sauebruk er langt høgare enn for bruk totalt
- Spesialisert sauehald må ikke bli ei sistefase-nærings
- Vi må vere offensive – kor er vi om 15 år?
 - Utvikle eksisterande bruk
 - Nyetableringar

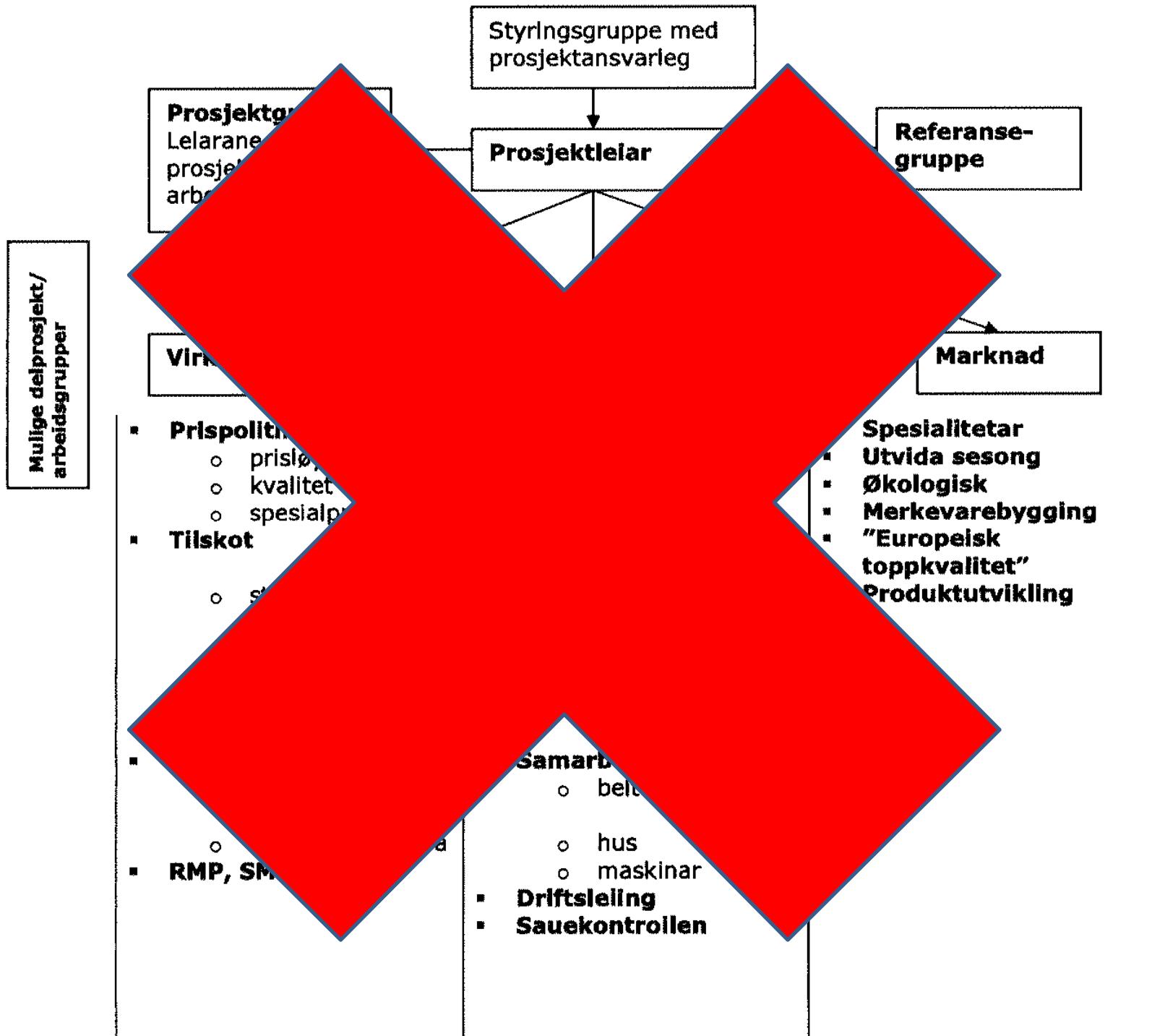

	Tal vfs				Tal sauебønder
	1/1-06	1/1-09	1/1-10	%vis (2006-2010)	%vis (2006 – 2010)
Landet	1043924	999495	1018566	-2,4	-10,7
Hordaland	98010	94070	98001	-----	-5,9
Sogn og Fjordane	102394	93776	95147	-7,0	-14,5
Nordland	90086	91606	93663	+4,0	-9,8
Oppland	114341	109262	109549	-4,2	-14,0
Rogaland	200993	202329	209812	+4,3	-6,7
Agder	42193	37025	37396	-11,3	-14,8

Framtidsutfordringane for sauhestet

- Eit utviklingsprogram??

- Hausten 2007 – sonderingar
- 19.desember 2007 – Idèdugnad med næringa
- 13.mars 2008 – ressursgruppe – diskusjon av skisse til utviklingsprogram

Framtidsutfordringane for sauahaldet

- Eit utviklingsprogram??

- Arbeidsgruppe 28.mai 2008 – få til noko som er **100% bonderetta!**
 - Kva kan bonden sjølv gjere?
 - Kvalitet og kompetanse → produksjon – inspirasjon og begeistring!!

Fagleg satsing

Temagrupper;

- A. Me startar med sau!
- B. Nytt sauehus?
- C. Sjukdom og helse
- D. Reduser lammetapet
- E. Beitesamarbeid
- F. Fôring og stell
- G. Økonomifokus

Tiltak

1. Informasjonsarbeid
2. Mjølkeprodusenter utan sau
3. Individuell oppfølging
4. "Kombinasjonar"

Tilbod i heile prosjektperioden

Sakteria (Nortura, Fatland, Prima) arbeider etter felles prosjektplan.

**Prosjektet skal rett og
slett vere positivt**

Og namnet på
satsinga
blei.....

Auka produksjon i sauehaldet i Rogaland 2009 - 2012

Felles løft for sauehaldet i Rogaland!

MÅL

- Resultatmål: Tal vfs i Rogaland auka med 5% og kg kjøt levert slakteri med 15%
- Og deretter: Robust og voksende.....

Satsinga gjeld;

**Deg som er eller vil
bli sauebonde**

Satsinga gjeld ikkje;

- Villsau
- Økologisk
- Lokalforedling
- Rovdyr
- Politikk/jordbruksavtale

Brev til "alle" + mjølk utan sau

+ 2 møte i
januar 2010

6 møte og 600
deltakarar

Felles løft for sauehaldet i Rogaland!

Dette brevet går til alle sauebøndene i Rogaland og er ein kort informasjon om det 3 årige prosjektet *Auka produksjon i sauehaldet i Rogaland*, som startar opp no i oktober 2009.

Dette er fullt og heilt eit "bonderetta" utviklingsprosjekt, kor ressursane skal nyttast ovanfor deg som sauebonde eller for dei som vurderer å byrje med sau. Slakteria i Rogaland samarbeider om prosjektet etter felles prosjektplan. Satsinga skal hjelpe deg med dei faglege utfordringane du meiner er dine viktigaste. Det er lagt opp til 7 hovudtema;

- A. Me startar med sau!
- B. Nytt sauehus?
- C. Sjukdom og helse
- D. Reduser lammetapet
- E. Beitesamarbeid (organisert beitebruk)
- F. Fôring og stell
- G. Økonomisk gjennomgang

Prosjektet gir deg utfordringa; tenk gjennom dine faglege utfordringar i sauehaldet – bestem deg for eit av tema ovanfor – *dette er det viktigaste for meg og dette vil eg ta tak i!* Deretter tek du kontakt med prosjektet gjennom prosjektleiarane i det aktuelle slakteriet. Når du ei tid har arbeidd godt med di hovudutfordring, kan du gå over på eit anna tema. Prosjektleiarane i slakteria er Rune Osland, rune.osland@nortura.no (93265811), Georg-Fredrik Ueland, georg@prima.as (92619181) og Berit Pettersen, berit.pettersen@fatland.no (95200340).

Prosjektet vil i veke 42 markere oppstart med 4 kveldsmøte (kl 19.30 – 22.15); **måndag 12.oktober Tysværtunet kulturhus, tysdag 13.oktober Suldal samfunnshus, onsdag 14.oktober Undheim samfunnshus og torsdag 15.oktober Helleland samfunnshus.** Alle slakteria er representerte på møta. Program;

- Informasjon om prosjektet v/Geir Skadberg
- Sauehus – ombygging og nye v/Knut Evensen, Nortura SA
- Aktuelt frå Rogaland Sau og Geit

Servering.

Vi håpar dette fangar di interesse! Vei møtti

Stavanger, 28.september 2009

Med helsing

Anfinn Rosnes
Anfinn Rosnes
fung. landbruksdirektør

Geir Skadberg
seniorrådgivar

Kostnad, oppstart og organisering

- Klingande mynt; kr 620.000,- per år
 - VSP Mat 500.000,-
 - Kommunane 120.000,-
- Eigeninnsats
 - Minst 300.000,- per år
- Oppstart 1.oktober 2009 – 3 år

Pengefordelinga

- Slaktevolum sau/lam frå bønder i Rogaland
 - Prima 2,1%
 - Fatland 36,0%
 - Nortura 61,9%
- Fordelingen;
 - Grunntilskudd kr 50.000,-.
 - Resten etter slaktevolum

Pengane går til

- Rådgiving gjennom slakteria
 - egen eller
 - kjøpt kompetanse
- Litt felleskostnader
- Møte, studieturar og liknande

Slakteria samarbeider;

- Felles prosjektplan i botn
- Slakteriet må finne si eiga form

Ta kontakt!

Organisering

- Prosjektleiar i kvart slakteri;
 - Nortura v/ Rune Osland
 - Fatland v/ Berit Pettersen
 - Prima Jæren v/ Georg - Fredrik Ueland

Organisering (forts.)

- Prosjekteier; Rogaland Landbrukselskap
- Styringsgruppe
 - Rogaland Sau&Geit v/ Arnhild Skjørestad
 - Nortura v/ Rune Osland
 - Fatland v/ Berit Pettersen
 - Prima Jæren v/ Georg-Fredrik Ueland
 - Innovasjon Norge v/ Karin Hansen
 - Kommunane v/ Gerd Sqveland Engelsjerd
 - Fylkesmannen v/ Geir Skadberg
- Prosjektansvarlig; Fylkesmannen

Optimisme i sauehaldet

Det er no optimisme i saue-næringa i Rogaland – lønsemda har blitt betre, kvaliteten på lammekjøtet har gått opp og sauebøndene trivst. Med det har Rogaland eit godt utgangspunkt for eit offensivt sauehald også i framtida.

Geir Skadberg
Fylkesmannen i Rogaland,
Landbruksavdelinga
(ansvarleg for saueprosjektet)

Den 3-årige satsinga *Auka produksjon i sauehaldet i Rogaland* starta 2. oktober 2009 og har som føremål å bygge opp under dei gode familjøa vi har i sauehaldet – og det skal bli endå kjekkare å vere sauebonde gjennom å ta tak i dei faglege utfordringane.

Grasfylket Rogaland

Rogaland har totalt om lag 1 million dekar jordbruksareal. 95 % av denne millionen er gras, og vidare er om lag 40 % av det totale jordbruksarealet beite. Beita våre er viktige for både storfe og sau. I tillegg kjem store areal utmarksbeite som er spesielt viktige for sauehaldet vårt.

Eg er usikker på om vi i dag har eit stort attgroingsproblem i Rogaland, men vi kan få det. Veksttilhøva har blitt betre og kombinert med redusert beitepress kan vi få utfordringar med attgroing i visse område. Dette må vi unngå. Gjennom auka satsing på beitebruk og kanskje fleire organiserste beitetag, også i dei meir nære heiande, har eg trå på opne landskap i Rogaland å i framtida også. Men vi må ikkje sove i timen – beita som den store ressursen i Rogaland, krev merksemeld heile tida.

Prosjektet

Prosjektet gjeld deg som er, eller vil bli, sauebonde. Vi inviterer deg til å ta tak i ei av desse faglege utfordringane:

- A. Me startar med sau!
- B. Nytt sauehus?
- C. Sjukdom og helse

D. Reduser lammetapet
E. Beitesamarbeid (organisert beitebruk)
F. Föring og stell
G. Økonomisk gjennomgang

I vinter arrangerte vi 6 møte rundt i fylket – der det samla møtte opp om lag 600 bønder. Stemninga var god og konstruktiv, og satsinga har blitt godt motteken. Etter møterunden har snautt 150 bønder teikna seg på eitt av fagtemaa. Det er påmølle til alle tema. Ikkje overraskande ønskjer 60 % å få utgjeira/teikna nytt sauehus. Dei to andre temaña som har fått størst påmelding, er (C) Sjukdom og helse, og (F) Föring og stell. I satsinga er det viktig at den enkelte bonden tenker gjennom – *er dette noko for meg og kor ligg dei største utfordringane i mitt sauehald?* Rådgivingstilbodet får du frå slakteria i fylket – enten gjennom deira eigne rådgivarar eller innleigd kompetanse innan t.d. bygningsplanlegging og sjukdom. Hugs at du kan velja fleire tema gjennom denne satsinga og med det melder deg på når som helst innan prosjektperioden. I slakteria er desse hovudkontaktane: rune.osland@nortura.no, berit.pettersen@fatland.no, georg@prima.no. Kontakt dei og du er med!

Klare mål

Resultatmålet for heile satsinga er at saetalet i fylket har auka med 5 % og kg kjøt leverert slakteria med 15 %, innan prosjektslutt (september 2012).

Stimulerer satsinga til overproduksjon? Det er sjølv sagt ikkje intensjonen. Dersom vi ser utviklinga i sauetallet for perioden 2006 – 2009, har tal vinterføråsauer gått ned med vel 4 % på landsnivå. Alle fylka unntake Nordland og Rogaland har nedgang. Mange fylke ligg på mellom minus 7 og 10 %. Rogaland har ein auke på 0,7 %. Rett nok har fleire fylke ein svak oppgang siste året, men etter mi meining er trenden likevel så sterkt at mange av fylka ikkje vil greie "å hente seg inn igjen". Vidare har Landbrukets Utredningskontor i sin rapport "Saueholdutsikter 2012" konkludert med: *"Utsikter for markedsbalansen for sauekjøtt frem mot 2012 kan sammenfattes med at en nå står fremfor en periode med underdekning. Hovudgrunnen er todel. For det første ligger det an til at det blir færre sauere frem mot 2012. For det andre vil det bli flere forbrukere gjennom en forventet befolkningsvekst".* Per no ser inneverande år ut til å gå i balanse.

Til hausten/vinteren kører vi ein ny møteserie, stort sett etter same leisten som første runde. Hovudfagtema på møta blir helse og lammetap. Satsinga skal som sagt vare i 3 år og rådgivnings-tilboda står til din disposisjon i heile perioden. I neste nummer av Bondevennen vil slakteria skrive litt om korleis dei arbeider med satsinga. Ingen er så gode at dei ikkje kan bli betre. Og summen av alt blir eit endå flottare og verdiskapande sauefylke.

Prosjektet "Auka produksjon

Fatland AS

Då spørsmålet om å ta del i eit felles prosjekt om å auka produksjonen i sauehaldet kom, vart dette godt mottteke hjå Fatland Sau. Utfordringane i sauehaldet kan vera mange, og det er viktig å setje lys på dei. Gjennom dette 3-åriga prosjektet vil me at prosjektmidla skal koma bonden direkte til gode, ved å:

- leige inn kompetanse på område der det trengs
- bruke Fatland sitt eige kunnskapsmateriale (avslplan, førplan, produksjonsplan) og praktiske erfaringar
- gje hjelp til nybygg/ombygg ved Fatland Sau sine teikningar og løysingar.

Fram til no har interessa vore størst på sauhus, føring og helse.

For dei som går med byggeplanar, er det gode å få av sauebønder som har bygd sjølv. Ved å besøke ulike typar bygningar, får ein med seg idéar til praktiske og gode sauschus. Det er mange val ein skal ta, og det er ikkje enkelt å tenkje på "alt". Då kan det vere til stor hjelp å snakke med andre i same situasjon, og andre som har bygd. Ei eiga bygg-gruppe er godt i gong, og har vore på visning i fleire sauschus. Dette lærte me mykje av!

Me har nyita føringksousentarar frå ulike kraftførleverandørar til å halde faginlegg for den gruppa som hadde valt føring som emne. Då me veit at miljø skaper ulikskapar i sauehaldet, er det er greitt å utveksla erfaringar på dette området. For denne gruppa er det planlagt nytt møte før hausten.

Innanfor tema "Helse" har Fatland gjort avtale med spesialveterinarer på sau. Midla frå prosjektet er med å dekke kostnadene ved gardsbesøk, utforming av helseplan og individuell oppfølging av desse bøndene. Høgt lammetap er den utfordringa som dominerer innan denne gruppa. Tiltak er satt i verk på

den enkelte garden, og sauebøndene i denne gruppa er særst godt nøgde med det tilbodet dei har fått.

Fatland sitt hovudmål i prosjektet er å ha eit tett samarbeid med både bønder og innsleid kompetanse. Me ynskjer at dei som tek del i prosjektet skal sije igjen med kompetanseuke og ein økonomisk gevinst på toppen!

Ta kontakt med oss – så dreg me las-set saman!!

Berit Pettersen og Hilde Håland

Prima Jæren AS

Uten tvil er dette prosjektet bare positivt for næringa. Om det er overproduksjon nå, så tviler vi på at det vil vedvare. Målet til prosjektet er å auka sauatallet i Rogaland og produsere mer lam til slakt, så dette prosjektet er mitt i blinken for Prima Jæren. Vi ønsker og trenger mer lammeslakt.

Prosjektet går over tre år, så det er god tid ennå til å være med. Til nå er det 12 produsenter i Prima Jæren som er med, en lett blanding av unge og gamle, rutinerte og nye sauebønder.

Vi starta med et møte for å høre hva de enkelte ville være med på. Da fikk

vi det svaret vi forventet - "Alt"! Alle ville være med på alt, for det sosiale, og som de sa: - Vi har alltid noe å lære. Dette føier vi er holdningen i sauemiljøet, og vi trur det er derfor kvaliteten på slakta har blitt så god.

På neste møte fikk vi besøk av en dyrelege som orienterte om lemminga og tok i mot spørsmål. Her fikk alle i prosjektgruppa ta med så mange de ville, for dette er noe alle har nytte av, spesielt for lemminga.

Videre framover blir det busstur rundt i Rogaland for å se på nybygg, for nye idéar til dem som skal bygge

og for dem som tenker på å bygge. I sommer skal vi prøve å få til et opplegg som omfatter mange av punktene i prosjektet. Dette er svært interessant for alle sauebønder. Det kommer mer informasjon i saueutgaven av Indrefiletten (Prima Jæren-bladet). Er du interessert i å være med i prosjektet, så ringer du eller sender e-post til Georg-Fredrik Ueland, mob. 92619181, e-post: georg@prima.as

Georg Fredrik Ueland

i sauhealdet i Rogaland"

Nortura BA

I Nortura har me fått mange påmeldte til prosjektet "Auka produksjon i sauehaldet i Rogaland 2009 – 2012". Det var sju forskjellige tema ein kunne mælda seg på. Til denne tid har interessa vore klart stort for hus til sau.

Svært mange går med planar om nybygg til sau eller ombygging av eksisterande fjos frå annan produksjon til sauehald. Det lover positivt for framtidia for sauen i Rogaland. Men det gjer òg at det går ei tid før me rekkr å koma rundt til alle. Me har vore hjå mange og fått laga teikningar, men mange står ennå på vent.

Nortura har i lag med sauebønder arrangert ein tur for å sjå på sauheus. Me besøkte fire bønder som hadde bygd nytt sauheus, og éin som hadde bygd om frå ku til sau. Det var stor interesse for denne turen med rundt 130 personar på det meste.

Sjukdom og lammetap har vi slått saman til eitt emne, og for dei har me hatt eit par samlingar. Her er også in-

teressa stor. For dei som vil læra meir om føring, har vi første samling nå rett før lamming.

Me i Nortura håpar at fleire vil mælda seg på etter kvart for å bli med på prosjektet. Nye er sjølv sagt også velkommen til å teikna seg på delen Hus til sau. Men me håpar på større engasjement også for dei andre tema. Det bør vært litt forskjellige ein kan ta tak i for å

betra produksjonen og auka lønsemada i sauehaldet sitt.

Påmelding er til nute.osland.no/nortura.no eller tlf: 93 26 58 11. Arbeidet med dei forskjellige tema blir ei blanding av gruppemøte og individuell oppfølging, alt etter tema og tal påmeldte.

Rune Osland

Årsmøte i Rogaland Gartnerlag

Rogaland Gartnerlag har nylig hatt årsmøte. Etter utallige år som leder i laget, har Magne Haga overlatt jobben til Svein Hodne, Stavanger. De som ellers sitter i styret, er Tom Arild Bekkeheien, Hå, Jan Terje Vignes, Finnøy, Jostein Eikeskog, Tysvær, og Knut Gilje-Sørnes, Sandnes.

Bv

Anne Kari Grimstad

Nå har laget 122 medlemmer, av disse er 83 bedriftsmedlemmer. Det er frilands- og veksthusprodusenter, med alle slags hagebruksproduksjoner. Hodne beklager at medlemstallet går nedover. Han ønsker seg særlig flere medlemmer fra Ryfylke, der er det en del som ikke er med. Laget leier sekretærhjelpe av Norsk Gartnerforbund, og det letter arbeidet mye.

I lagets årspunkt står én markdag både vår og høst, i samarbeid med Landbruksrådgivinga. For blomsterprodusentene blir det lunsjmøter i gartneriene, der Veksthusringen også er med. Det skal også være minst ett felles fagmøte for medlemmene i løpet av året. Det første blir nå i vår, med alternativ og miljøvennlig energi i veksthus som emne.

I august blir det markering i Stavanger sentrum av at gartner næringa i fylket har 100-årsjubileum. Det er egentlig tidligere Stavanger Gartnerlag, nå en del av Rogaland Gartnerlag, som jubilerer.

Samhold

Det har aldri vært viktigere enn nå at gartner næringa står sammen, sier Svein Hodne. – Situasjonen i markedet er en utfordring. Her må vi lære av produsentmiljøer andre steder i landet. De som lykkes, er disciplinerte, og samarbeider.

Importen blir en stadig større utfordring, og grossistene må ta ansvar. Dagligvarekjedene sørger for en stadig hardere konkurrans i markedet.

Hodne håper at det nye Miljøgartneriet i Hå kan bli positivt for næringa, at det kan bli ei fyrstår. Men Miljøgartneriet og alle de andre gartneriene i Rogaland er gjensidig avhengige av hverandre. Ingen av dem kan klare seg alene.

Departementets forside

► Aktuelt

- ▶ [Nyheter](#)
- ▶ [Kalender](#)
- ▶ [Taler og artikler](#)
- ▶ [Svar til Stortinget](#)
- ▶ [Offentlig elektronisk postjournal - OEP](#)
- ▶ [Ledige stillinger](#)
- ▶ [RSS](#)

Tema

Pressesenter

Dokumenter

Om departementet

Lyd og bilde

Dokumentarkiv

Denne siden finnes ikke på bokmål. [Til bokmål forside](#)

Du er her: [regjeringen.no](#) / [Landbruks- og matdepartementet](#) / [Aktuelt](#) / [Nyheter](#) / Landbruk: Optimisme i sauehaldet

Nyhet, 29.04.2010

Landbruk: Optimisme i sauehaldet

Landbruk: Det er optimisme i sauehaldet i Rogaland. Lønsemda har blitt betre, kvaliteten på lammekjøtet har gått opp og sauebøndene trivst. Med det har Rogaland eit godt utgangspunkt for eit offensivt sauehald også i framtida.

- [Landbruk – les meir i siste utgåve av Fylkesnytt frå Rogaland](#)

Den 3-årige satsinga Auka produksjon i sauehaldet i Rogaland omtalte Fylkesmannen i Fylkesnytt 2/2009.

- [Fylkesnytt 2/2009](#)

Eit halvt år ut i prosjektet kan vi konkludere med at satsinga har blitt godt motteken.

Landbruk: Det er optimisme i sauehaldet i Rogaland.

Forsidebilde: Erlend Haarberg, Samfoto

Sau i Zentrum

Skulderarrangement under Agrovisjon

laurdag 23. oktober 2010

Skulderarrangement under Agrovisjon

laurdag 23. oktober 2010

DROP IN!

Gratis

Inga påmelding

DROP IN!

10:15 - 11:15 Korleis oppnå gode produksjonsresultat i sauehaldet?

Samtale med **Paul Svela**, ein svært dyktig sauebonde frå Bjerkreim. Still spørsmål!

- Kva betyr produksjonstilskota i Paul sitt sauehald v/**Gerd Siqveland Engelsgjerd**, Bjerkreim kommune
- Om investeringstilskott v/**Karin Hansen**, Innovasjon Norge

11:30 - 12:00 Økonomien i sauehaldet v/ **Jostein Røysland**, Bjerkreim rekneskapskontor

13:15 - 14:00 Saukontrollen er viktig!! Nyte og bruk v/**Grethe Ringdal**, Animalia

14:15- 15.00 Sauen – ikkje verdt ulla?
Om framtidia for norsk sauehold. Ved Margaret Eide Hillestad, Landbrukets Utredningskontor

Bonde og nestleiar i Rogaland Sau og Geit, Øyvind Bergøy er ordstyrar.

Møterommet "**Lindesnes B**" i konferansesenteret til Stavanger Forum.

Inga påmelding eller deltaravgift!

Optimisme i landbruket!?

SELV OPTIMIST: Bjørne A. Undheim er ingen storbonde, men optimistisk av legning. En utbredt egenskap blant bønder i Rogaland, mener Undheim.
(Foto: Knut S. Vindfallet)

Tidligere bondeleder ser optimismen rår

Sterke miljøer, dyktige banker – kombinert med økte konsesjonsgrenser for fjørfe og gris – forklarer den oppsiktsvekkende husdyrveksten i Rogaland.

Odd Pihlstrøm tekst

KJENNER GRASROTA: Det mener tidligere leder av Norges Bondelag, Bjørne A. Undheim. Han er ikke overrasket over tallene som illustrerer at bøndene i Rogaland leverer en stadig større andel av råvarene til norsk matproduksjon.

– Jeg så mye tallmateriale på dette mens jeg ledet Bondelaget, sier Undheim, som slår fast: – Det er godt belegg for å kalte Rogaland for matfylket.

UJEVNT FORDELT: Gjennom den utstrakte grasrotkontakten han hadde både som fylkesleder og nasjonal leder av bondelaget erfarte Undheim at optimismen i Rogaland skiller seg ut. – Jeg har sagt det før: jeg skulle ønske optimismen i landbruket var litt jevnere fordelt, sier Timo Undheim.

Undheim viser eksempelvis til at mange svine- og fjørfebonder i Rogaland var raske til å sette gang store utbygginger da daværende landbruksminister Lars Sponheim (V) økte de såkalte konsesjonsgrensene

(taket på hvor mange dyr som kan produseres per år), for kraftførkrevende produksjoner i 2003. Et grep som for øvrig var temmelig omstridt innad i næringen.

BANKER I RYGGEN: Samtidig trenger bønder som er på hogget velvilige banker i ryggen, og slik har det vært i Rogaland, peker Undheim.

– Banker har stilt opp enten de heter det ene eller det andre. Det tror jeg skyldes erfaring. Det har sjeldent vært noe å tape på bønder.

– Er det følsomt innad i næringen og politisk problematisk at stadig mer av noen av de viktigste produksjonene i landbruket koncentrerer i Rogaland?

– Det er det vanskelig å svare enkelt på. Det er mest politisk i melkeproduksjon og storfe. Og så sau og korn er viktig for å oppfylle målene i et politisk styrkt landbruk. Her har den geografiske fordelingen vært mer stabil.

POLITIKKEN AVGJØR: Hadde det vært like stor vekst i Rogaland på melk som på kylling, ville målsettingene om et levedyktig landbruk over hele landet vært helt ute av kurs, sier Bjørne Undheim.

Han understrekker at den videre strukturutviklingen avhenger av hvilken landbrukspolitikk som føres. Åpnes det for stor drift kan det bli vanskelig å drive økonomisk og miljømessig bærekraftig, mener Undheim.

REGIONPLAN FOR LANDBRUK

BAKGRUNN: Formell oppdragsgiver: Rogaland fylkeskommune ved fylkestinget gjennom vedtak i oktober 2008.

FORMÅL: Sette landbruket og skogbruket på den regionalpolitiske dagsorden. Klarlegge status og utviklingstrekk for landbruk og bygder. Identifisere utfordringer, peke på muligheter, stake ut mål og foreslå tiltak.

HOVEDMÅL MAT: Sikre et livskraftig landbruk og opprettholde husdyrproduksjonen i hele Rogaland, samt styrke husdyrproduksjonen i distrikene. Styrke bredden innen vekthus-, hage- og åkerbruk. Øke produksjon og mangfold av lokale matspesialiteter.

HOVEDMÅL SKOG: Doble verdiskapningen i skogbruket i fylket innen 2020 gjennom økt produksjon, hogst og foredling.

ANDRE MÅL: Øke produksjon av bioenergi, biogass, videreutvikle «inn på tunet»-tjenester, øke verdiskaping fra utmarks- og tilleggsnæringer, inklusiv reiseliv, styrke kompetanse- og utdanningstilbud.

ORGANISERING: En politisk sammensatt styringsgruppe fra fylkestinget har overordnet ansvar for planen. En bredt sammensatt prosjektgruppe med medlemmer fra næringsslivet i og utenfor landbruket, samt forvaltning og organisasjoner har ansvar for framdrift og tilrådninger. Et sekretariat fra Fylkesmannen og fylkeskommunen har fått innspill fra 10 ulike arbeidsgrupper og stått for de praktiske planarbeidet.

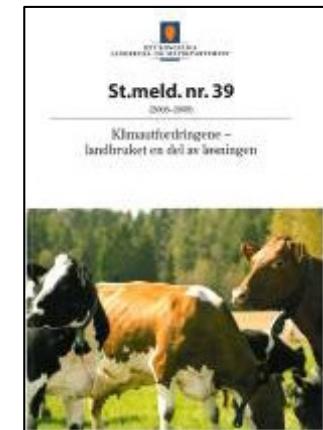
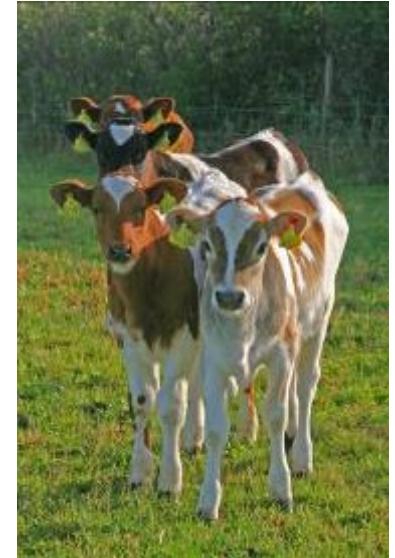
Hadde det vært like stor vekst i Rogaland på melk som på kylling, ville målsettingene om et levedyktig landbruk over hele landet vært helt ute av kurs

Bjørne A. Undheim

ØKO-MÅKO: Fortsatt er bare mellom 0,5 og 1 prosent av landbruksarealet og husdyrholdet i Rogaland lagt om til økologisk landbruk. Storbøgts mål om 15 prosent økologisk produksjon innen 2020 er helt realistisk i matfylket. Regionplanen legger derfor opp til et mer nøytralt mål: Fem prosent omlagt areal og husdyrhold og 15 prosent omlagt produksjon av veksthusgrønnsaker.

Tidsskille i landbruket?

- Regionalplan landbruk i Rogaland
- Ny stortingsmelding om landbruk og mat
- Miljøutfordringar
 - Vassdirektivet
 - Revisjon av reglar om husdyrgjødsel
 - Ny lov om naturmangfold m/forskrifter
- Klimautfordringar
- Rekrutteringsutfordring
- Kompetanse/fagmiljø

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Regionalplan for landbruk i Rogaland

Høyringsutkast, september 2010

Rogaland		Landet		
	Tal sauebønder	Tal vfs	Tal sauebønder	Tal vfs
1.1.2009	2.600	202.329	14.400	999.495
1.1.2010	2.606	209.812	14.238	1.018.566
Endring	0,2%	3,7%	- 1,1%	1,9%

2010: Rogaland ca 20,5% av sauene i landet

Respons 1.oktober 2009 – 30.juni 2010

Fagtema	Ny med sau	Nytt sauehus	Sjuk-dom og helse	Reduser lammetapet	Beitntag	Fôring og stell	Økonomi	Sum
Tal bønder	6	123	70	4	1	25	6	235
%-vis fordel- ing	2,6	52,3	29,8	1,7	0,4	10,6	2,6	100

Bli med!

Felles løft for sauehaldet i Rogaland

- A. Me startar med sau!
- B. Nytt sauehus?
- C. Sjukdom og helse
- D. Reduser lammetapet

- E. Beitesamarbeid (organisert
beitebruk)
- F. Fôring og stell
- G. Økonomisk gjennomgang

Kjenner du på deg at her er det faglege utfordringar du vil ta tak i? Du får hjelp ved å kontakta desse;

• Berit Pettersen	berit.pettersen@fatland.no	tlf 952 00 340
• Rune Osland	rune.osland@nortura.no	tlf 932 65 811
• Georg-Fredrik Ueland	georg@prima.as	tlf 926 19 181

Bak denne fellessatsinga står kommunane i Rogaland og:

Bli med!

Felles løft for sauhestadet i Rogaland

- A. Me startar med sau!
- B. Nytt sauehus?
- C. Sjukdom og helse
- D. Reduser lammetapet

- E. Beitesamarbeid (organisert
beitebruk)
- F. Fôring og stell
- G. Økonomisk gjennomgang

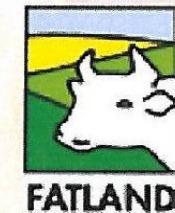
Kjenner du på deg at her er det faglege utfordringar du vil ta tak i? Du får hjelp ved å kontakta desse;

• Berit Pettersen	berit.pettersen@fatland.no	tlf 952 00 340
• Rune Osland	rune.osland@nortura.no	tlf 932 65 811
• Georg-Fredrik Ueland	georg@prima.as	tlf 926 19 181

Bak denne fellessatsinga står kommunane i Rogaland og:

INNOVASJON
NORGE

Takk for meg.

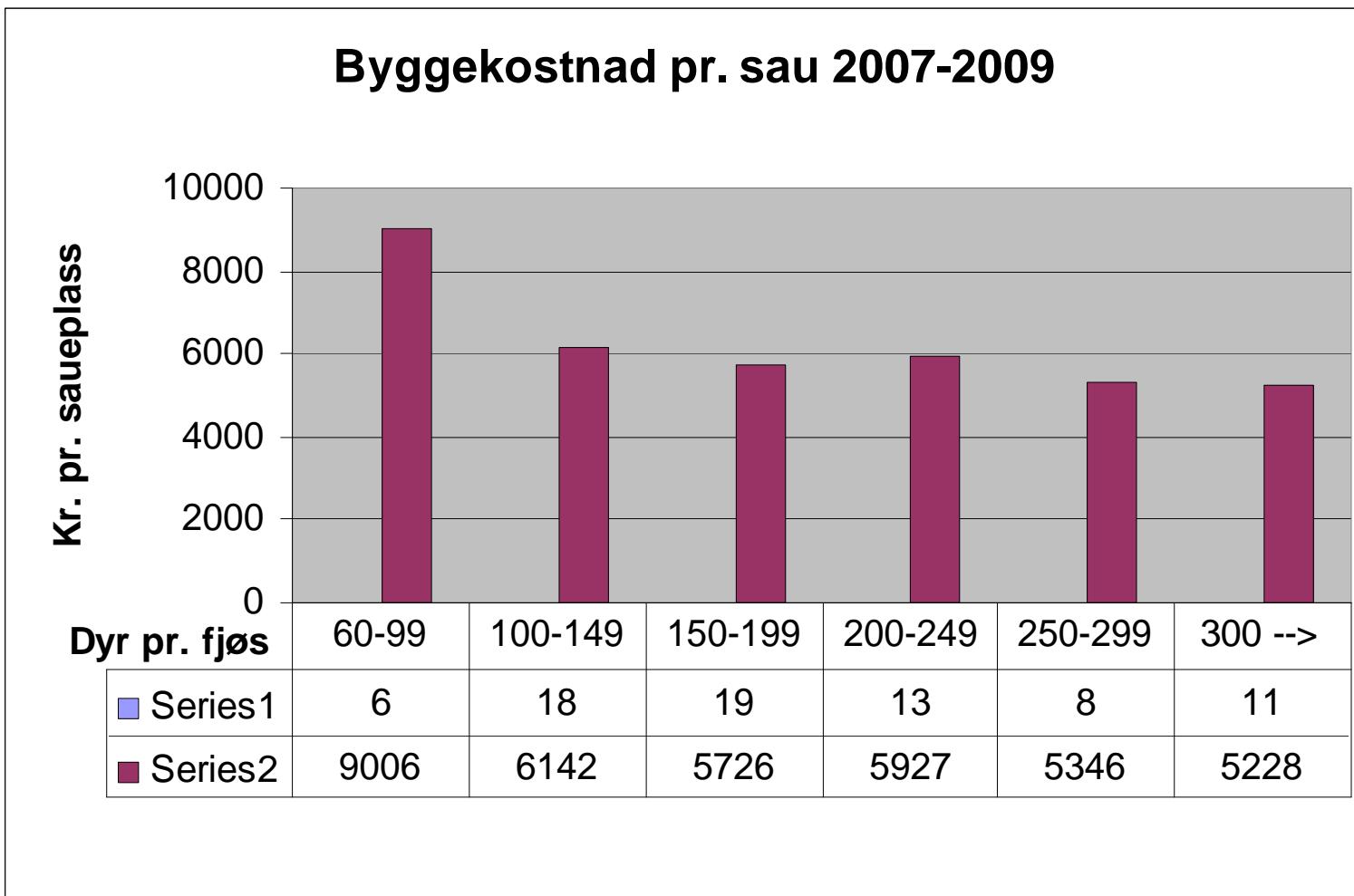
Lukka til!

Innovasjon Norge Rogaland - policy sauhus

- Krav:
 - 7-10%forrentning av investering
 - Minimum krav til arbeidsvederlag
 - - Uisolert bygg
 - - Inntil ca. 50 -60 m² fôrrom
 - - Ikke ekstra lammingsareal
 - - Passelig stort gjødselslager (ca. 1,5 m)

Godkjente prosjekt Innovasjon Norge Rogaland

Investeringer

- **Investeringstilskudd**
 - inntil 30% av godkjent kostnadsoverslag
 - max kr. 750.000
 - Praksis i Rogaland sauhus – inntil kr 350.000
 - Snitt 2010: kr 250.000 pr prosjekt

SAUEHALD – Dalane/ Jæren

	2009		
Nøkkeltal	Høgaste	Middel	Lågaste
Tal bruk		226	
Tal vf sau	172	99	41
Snitt slakt pr vf sau	41,7	31,0	21,3
Gagnslam pr. VF sau	1,93	1,55	1,15
Db pr vf sau	1 308	772	263
Db pr. dekar grovfor	1 802	1 032	341
Db m/tilskot pr. dekar grovfor	3 924	2 655	1 382
Snitt kjøtpolis pr kg slakt	47,03	42,64	37,84
Maskinkostnadar pr da	1 735	1 083	485
Variabel grovforkostnad pr. da.	567	350	168